

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnine v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisni se ne vračajo. — Neprilagojena pisma se ne sprejemajo. — Mail oglaš. trgov. značala vsaka beseda Din 1.—, mali oglaš. bi stali v enakomernem delavstvu in nemščinskem. vsaka beseda Din 1.—

Štev. 89 • Maribor, sobota, dne 5. avgusta 1939 • Leto XIV

Strokovna koalicija

(Po Grafičnem Radniku.)

Vprašanje svobodne strokovne koalicije je stalno na dnevnem redu, zlasti v zadnjih letih, odkar se je od več strani pojavila tendenca, da se strokovna koalicija usmeri v pravec, ki je tuj delavcem. Večkrat smo že poudarili načelo, ki mora veljati še dalje glede delavskih strokovnih organizacij. Poudarili smo zlasti v zvezi z vestmi, ki so nedavno krožile, da se želi uvesti režim prisilnih strokovnih organizacij, kar smatramo, da ni s ničemer opravičeno, da se uvede tak režim, ker pomeni to v stvari onemogočanje razvoja delavskih organizacij, zlasti če bi delavci ne šli v to organizacijo, tedaj ta organizacija ni in ne more biti izraz njihove volje in želje.

Videti je, da je postal primer iz fašističnih dežel ideal neki skupini ljudi, ki misli, da z ustvarjanjem prisilnih organizacij s prisilnim članstvom ob izključitvi članstva samega od upravljanja teh prisilnih strokovnih organizacij, zagotavlja sebi monopol za vse čase. Zakaj, če to ne bi bil namen, tedaj bi se vsekakor ne zahtevalo prisilnih organizacij, marveč bi se priznavalo, da je potrebna čimširša demokracija, v kateri bodo delavci sami precejvali, na katero stran hočejo iti in v kateri organizaciji hočejo biti člani. Vidimo jasno, da so delavske organizacije v totalitarnih deželah samo izvršni odbor brez vsakršnih stvarnih pravic ali inicijativ, in delavci in nameščenci, člani teh organizacij, so povsem izključeni od delovanja v teh »svojih« organizacijah, ker se o vsem odloča brez njih.

Odtod prihajamo do edinega jasnega in pravičnega sklepa, da se samo v svobodni tekmi na terenu samem, realno delajoči za korist delavcev, kar je namen strokovnih organizacij, more izkristalizirati pravi zmisel in namen kakor tudi nujnost obstoja delavskih strokovnih organizacij. Vse drugo je nasprotno ne le demokraciji, marveč tudi temeljnimi pravicam človeka, ker omejuje svobodno gibanje in opredelitev njegovo.

Končno treba povedati: zakaj se samo delavcem in nameščencem jemlje pravico svobodnega odločevanja in opredelitev v vprašanjih, ki se tičejo izključno delavcev? Kako to, da se, recimo, kapitalistom ne odredi prisilno vodstvo? Zakaj so delavci in nameščenci podrejeni bitja in državljani drugega razreda? Vemo, da se to stališče napram delavcem opravičuje z raznimi izgovori. Nekateri, češ, da so preveč ekstremni, drugi, da so breznarodni, tretji da se motijo pozitivni uspehi, ki so bili doseženi v okviru svobodne delavske koalicije. To je pri mnogih, ki imajo ambicije, da bodo na čelu prisilnih organizacij, izvalo zavist, in zaradi tega zahtevajo izpremembo današnjega stanja.

Vsaka izprememba, ki se bo napravila na prisilen način, bo pomenila uničenje doseženih pridobitev, ki so bile v desetletjih izvojevane. Mi smo mnenja, da nacionalizem ne pomeni negacije demokracije, kakor imamo mnogo primerov v svetu. Tudi prej so obstojale takozvane nacionalne strokovne organizacije v raznih deželah, in obstojajo še danes, ali nikdar jim ni prišlo na um, da bi zahtevale prisilnost in da bi bile same nosilke teh prisilnih organizacij. Povsod se spoštuje — razen v totalitarnih deželah, — svobodna volja v mejah splošnih zakonitih predpisov in interesov celokupne nacije kot take, in kakor se vidi, imajo svobodne delavske organizacije velike zasluge za izboljšanje življenjskega standarda širokih slojev

Italija snubi Balkan

Italijanski tisk o Balkanu

V italijanskem listu »Giornale d'Italia« objavlja Gajda članek, v katerem pojasnjuje stališče Italije napram Balkanu. Pritožuje se, da so nekatere balkanske države odkrito pristopile k politiki obkroževanja držav osi Rim-Berlin. Tej politiki se je Turčija prva pridružila. Nič manjšega pomena ni priključitev Grčije tej politiki, ki je pozabila, kakšni interesi jo vežejo z Italijo. Grčija je s tem opustila svojo naravno težnjo po neodvisnosti in sodelovanju z drugimi državami ob Sredozemskem morju.

Romunija, pravi, se izogiba pojasnilu o svojem stališču, ali s sprejemom enostranske garancije, ki sili k pristopu k bloku držav proti Italiji in Nemčiji, je

stvar dognana. Romunija in Grčija pravi, da se pač ne moreta odreči garanciji, če jo kdo ponuja, ne da bi hoteli politiko proti osovini. Italija želi neodvisnost teh držav, njih okrepitev in napredek.

O Jugoslaviji pravi tako-le:

Jugoslavija kot dominantna balkanska sila je že z deli pokazala, da zna presojeti zgodovinsko resnico in pravo vsebino dveh politik, to je politiko osovine in politiko obkroževanja. Jugoslavija se v izvajanju svoje nevtralne politike, ki je pravzaprav naklonjena osovini, ne da pregovoriti in oddaljiti od te politike po zunanjem pritisku in laskanju. Treba je povedati, da Italija, ki je največja balkanska sila, pazljivo sprem-

lja in pravilno presoja balkanske dogodke, in mora njena politika prijateljskega sodelovanja računati s stvarnostmi, ki so nastale zaradi zadržanja posameznih držav. Italija pozna težkoče, v katere je francoska in britska politika potisnila nekatere balkanske države, ali te države morajo vedeti, da Italija pravilno precenjuje vse dogodke na Balkanu. Pri tem bo koristno za te države, da se one, v kolikor ne marajo iti v vrsto sovražnikov Italije in Nemčije, pravočasno opredele, in sicer z dejanji in ne z besedami.

Članek je napisal direktor imenovanega lista in, to je jako verjetno, ofici-ozno napoveduje smernice italijanske politike.

Pred vojaškimi posveti v Moskvi

Angleško-francoski vojaški posveti v Parizu. V Moskvo bo odpotovala vojaška delegacija v nedeljo.

Angleška vojaška delegacija, ki je bila določena za vojaška posvetovanja v Moskvi, se nahaja že v Parizu, kjer se s francosko vojaško delegacijo posvetuje o stališču, ki ga bodo zavzeli v Moskvi. Odhod skupne angleško-francoske delegacije v Mosvo je baje določen za nedeljo.

Sovjetska vlada je po poročilih iz Moskve že sestavila vojaško misijo za razgovore z zastopniki Anglije in Francije, kateri bo načeljeval maršal Vorosilov.

V Londonu in Parizu sedaj zlasti pričakujejo moč sovjetske armade. Sovjetska Rusija razpolaga z armado, ki šteje 2 milijona dobro izvežbanih vojakov, od katerih bo potrebovala v slučaju vojne konflikta en del vojakov za Daljnji vzhod. — Skupne vojaške rezerve sovjetske armade pa cenijo najmanj na 15 milijonov mož, ki bi se jih v slučaju vojne lahko v kratkem porabilo, dočim bi bilo treba okrog 8 milijonov rekrutov še izvežbati.

Boj za Gdansk se zaostruje

Po angleških poročilih postaja položaj zaradi Gdanska vedno bolj napet in se je v zadnjih dneh kriza znatno zaostrila. »Danzinger Vorposten« objavlja, da bo gdanski senat odprl vzhodno prusko mejo za svobodno izmenjavo blaga med Nemčijo in Gdanskom, ukinil bo pa carinsko unijo, ki je dosedaj obstojala s Poljsko. To pomeni za Poljsko napoved gospodarske vojne, zato je odvisno od tega, kako bo Poljska na to reagirala.

Nemčija računa, da bo s takimi ukrepi držala Poljsko v stalni napetosti in da bo Poljska primorana popuščati, ker ne

bo mogla vzdržati ogromnih stroškov za trajno mobilizacijo svoje armade.

Nemci predlagajo konferenco glede Gdanska?

Iz Londona poročajo, da Nemci žele konferenco veseli Nemčije, Italije, Francije, Anglije in Poljske. Konferenca naj bi Gdansk priznala Nemčiji, del Slovaške pa Poljski. Slovaško bi razdelili med Nemčijo, Madžarsko in Poljsko. — Vest sicer zaenkrat niso popolnoma verjetne, vendar so možne, ker Chamberlain vedno ponavlja, da upa na mirno sporazumno rešitev, kakor pred Monakovim.

Obsedno stanje v Španiji

Notranji nemiri se nadaljujejo.

Generali zahtevajo obnovo monarhije, parlamentarizem in novo ustavo. Falangisti pa so absolutno za naslonitev na Rim-Berlin.

Francova vlada kuje kompromis, vendar definitivne odločitve še ni.

ljudev. To bi morala biti glavna misel in tudi pri nas bi bilo treba zavreči vsako totalizacijo, pa čeprav samo glede na delavske strokovne organizacije.

Da ponovimo: nobene stvarnega in formalnega razloga ni za ukinitve današnjega svobodnega delavskega gibanja in da bi se zamenjale s prisilnimi organizacijami, ker bi od tega delavstvo ne imelo nobene koristi, marveč samo škodo. Zato ponovno poudarjamo, da se mora delavskim organizacijam pustiti popolna svoboda delovanja in razvoja, da bodo mogle uspešno nuditi zaščito svojim članom!

Atentat na poveljnika orožništva v Madridu Gaberdona je vzbudil silno vznemirjenje v celi Španiji. Režimski krogi trdijo, da so atentat organizirali republikanci, ki so se zopet pričeli zbirati. Notranji minister Sunner je objavil obsedno stanje. V zvezi s tem atentatom je bilo aretirano ogromno število republikancev. Ob francoski meji so silno pomnožili obmejne organe, ker se oblasti boje, da bi se v primeru neredov takoj vrnili v Francijo pobegli republikanski vojaki. Tudi Francija je pričela s svoje strani utrjevati špansko mejo, ker hoče biti v slučaju vojne zavarovana tudi napram Španiji.

General Franco namerava preosnovati svojo vlado, da bi s tem omilil nasprotstva med falangisti in monarhisti.

Knez namestnik Pavle in kneginja sta te dni odpotovala iz Londona.

Rudarji v Trepčah še stavkajo

V rudnikih v Trepčah stavkajo tamošnji rudarji že tretji teden. Stavka je popolna in so rudarji po večini odšli v svoje domače kraje, v rudniku so ostali le delavci pri sesalkah, kar je odobrilo stavkovno vodstvo. Stavkujoči so izredno disciplinirani in vlada med njimi popolna solidarnost. Borijo se za večje mezde, plačane dopuste itd. ter so trdno odločeni vztrajati, dokler ne bodo s svojimi zahtevami uspeli.

Nemčija in Rusija se pogajata?

V nemškem tisku je te dni izšla cela vrsta dementijev glede Gdanska, Moskve, Londona itd. Berlinski dopisnik londonskega »New Choricles« pa trdi, da sedaj Hitler proučava načrt, ki ima namen doseči, da bi Rusija ostala nevtralna in se odtujila fronti miru. Nemčija obljublja, da ne bo ogrožala nikdar ruskih mej, če obljubi tudi Rusija, da bo ostala v eventualni evropski vojni nevtralna. Kdaj bo ta predlog predložen Moskvi, je odvisno od poteka pogajanj med zahodnimi silami in Rusijo.

Nova volilna zmaga angleških laburistov

V Breckonu na Angleškem so se te dni vršile dopolnilne parlamentarne volitve, pri katerih je zmagal laburistični kandidat z 20.679 glasovi proti vladnemu kandidatu konservativne stranke, ki je dobil le 18.047 glasov. Radi stalnih porazov v korist laburistov vlada med konservativci silna nevolja. Pri dosedanjih dopolnilnih volitvah so konservativci zgubili že 17 mandatov, od katerih si je delavska stranka priborila 13 poslancev, ostale 4 pa so dobili neodvisni kandidati.

Angleška vlada je zagrozila Japonski

Angleška vlada je z ozirom na pogajanja glede Tiencina zagrozila japonski vladi, da odpove trgovinsko pogodbo z njo, če bi pogajanja glede Tiencina ne potekala ugodno. Grožnja je bila poslana japonski vladi sporazumno z Zedinjenimi državami, ki so trgovinsko pogodbo Japonski že odpovedale.

Posojilo farmarjem v Ameriki, ki ga je predlagal Roosevelt, je kongres s 193 proti 166 glasovi odklonil. Ameriški kapital dela s polno paro proti Rooseveltu.

Letalske obrambne vaje so se pričele.

40 letnica podružnice ZRJ v Trbovljah

V nedeljo, dne 6. t. m. bodo organizirani rudarji v Trbovljah na lep način praznovali 40-letnico obstoja svoje svobodne strokovne organizacije podružnice ZRJ. Domala pol stoletja boja, zmag, pa tudi porazov slovenskih rudarjev, je zvezanih s to obletnico strokovne organizacije, ki je bila ustavljena, da skupno z ostalimi svobodnimi organizacijami štiti in pripori boljši socialni položaj in lepšo bodočnost celokupnemu delavskemu razredu. Ogromne so zasluge naš trboveljske svobodne strokovne organizacije za razvoj celokupnega strokovnega gibanja socialistične smeri v Sloveniji. Že pred vojno so stali organizirani rudarji poleg železničarjev vedno v prvih vrstah v bojih za osvoboditvi, za svobodo tiska, govora in združevanje ter drugo, in so često po hudih porazih bili zopet prvi, ki so dvignili glave in neumorno širili organizacijsko misel med delavstvom.

Zavedni rudarji so se vedno zbirali ob praporu svoje strokovne organizacije. Zaupniki in funkcionarji te organizacije pa so neumorno vzgajali borce, ki jih delavski pokret v svojem boju tako zelo potrebuje, ker so se zavedali, da bo le organiziran in idejno enoten delavski pokret v stanu premagati vse ovire in korakati

Razvoj organizacije

Kdor bi hotel poročati o zgodovini našega strokovnega pokreta v Trbovljah, bi moral poseči daleč v preteklost. Prve početke socialističnega delavskega gibanja opazimo v Trbovljah že leta 1885. Povojni funkcionarji ne morejo podati popolne slike iz prejšnjih bojev, zmag in porazov, ker so navezani samo na spomine iz mladih dni in ustmena izročila. Žal se je tudi delavstvo mnogo premalo zanimalo za one pionirje, ki so vršili gigantsko borbo za delavske pravice v takratnih predhodnicah sedanje strokovne organizacije.

Razburkana povojna doba do leta 1922, pač ni mogla ugodno vplivati na učvrstitev delavskega pokreta, čeravno bi bilo delavstvo baš takrat najnujnejše potrebovalo močne strokovne organizacije. Takoj po končani vojni se je delavski pokret v Trbovljah silno razmahnil. Vse je drvelo k organizaciji, ki si je celo priporila to ugodnost, da je moralo podjetje odtegovati prispevke od članov. Ta ugodnost pa je trajala le nekako okrog 12 mesecev. Delavske mase so bile dostopne zlasti za radikalne zahteve in ideje, ki niso imele, kakor se je potem izkazalo, globljih korenin. Vse to je rodilo katastrofalno stavko v letu 1923. Organizacija je tudi pri tej stavki stala na stališču, da njeni člani ne smejo v nobenem slučaju vzbuhati malodušja med stavkajočimi. Po tem polomu je strokovna organizacija do leta 1925, še samo živovarila. Leta 1925, se je tudi v Trbovljah izvršilo ujedinjenje strokovnega pokreta s takratnimi levicariji, kar je v početku rodilo lepe uspehe. Pozneje pa so notranja trenja udarno moč organizacije oslabilila, zato v tistem razdobju ni mogla podvzeti večjih akcij, zlasti, ker je propadla stavka silno demoralizirala delavske vrste.

Leta 1929, je organizacija pokrenila prve korake za sklenitev kolektivne pogodbe pri TPD,

po pravi poti, ki vodi k osvoboditvi proletariata.

Funkcionarji trboveljske svobodne strokovne organizacije so tudi pravilno pojmovali, da je treba poleg strokovnega dela, neumorno širiti izobrazbo med delavstvom, zato so podpirali delavske kulturne organizacije, istočasno pa so se udeleževali tudi na združnem polju. Že zgodaj je med rudarji prodrla zavest, da je delavstvu poleg strokovnih, gospodarskih, političnih in kulturnih organizacij neobhodno potreben tudi dobro razširjen delavski tisk, ker le tako bo delavstvo lahko uspešno branilo svoje pravice.

Trboveljski rudarji lahko s ponosom zrejo na 40 letno plodno delo svoje svobodne strokovne organizacije, ki je bila in bo tudi v bodoče edina prava zaščitnica delavskih interesov.

Proslavite štiridesletnico obstoja svoje organizacije, sodruzi in sodružice, in mi jo proslavljamo z vami obenem v zavesti, da smo enotni mi in pa da smo mi vsi eno enotno svobodno delavsko gibanje.

Naš cilj je socialna pravica!

Srečno!

kar ji je tudi uspelo. Do leta 1934, je organizacija še lahko aktivno branila priborjene delavske pravice, oslabil pa jo je zopet težka gospodarska kriza, radi katere so zlasti rudarji hudo trpeli. Namesto prispevkov so številni brezposelni člani dobivali takozvane »proste znamke«, vrhu tega pa še izplačilo brezposelnih podpor, radi česar so bila gmožna sredstva organizacije popolnoma izčrpana. Ob priliki gladovne stavke leta 1934, so nekateri faktorji trdno računali, da se jim bo posrečilo, zrušiti naš svobodni strokovni pokret. Pri tem delu so bili najbolj angažirani takozvani »nacionalisti«. Strokovni organizaciji se je posrečilo rudarjem predočiti pogubonosno taktiko nasprotnikov, radi česar je izšla iz tega boja ne samo številčno močnejša, temveč tudi idejno prenovljena.

Na vse načine se je skušalo odvrniti delavce od svobodne strokovne organizacije. Pojavile so se nove organizacije raznih barv. — Ogromna večina rudarjev pa je ostala zvesta svoji razredni organizaciji, ki je kljubovala vsem viharjem, čeprav so često grozeče pljuskali veliki valovi ob to trdnjavo. Najgrša demagožija in obrekovanje ni zaleglo. V boju preizkušeno članstvo je vztrajalo v organizaciji do 40 letnega jubileja, na katerem se bo ob spominu na boje in uspehe zopet okrepiło in pripravilo za bodoče boje. Ob tej priliki se bodo člani organizacije tudi spomnili onih tihih bojevnikov, ki so vztrajali v organizaciji deset, in desetletja in ostalih žrtvih, ki so v teh bojih padle za veliko idejo, ki bo slej ko prej zmagala.

To je seveda le kratek izvleček iz kronike delavskega gibanja v Trbovljah; želeli pa bi bilo, da se zberejo vsi podatki, zlasti tudi iz predvojne dobe o trboveljskem delavskem pokretu.

Iz Češke

Češka dobi svojo vojsko. Po Hitlerjevem odloku ustanove na Češkem češko vojsko, ki bo štela 280 častnikov in 7000 mož. Člani te vojske morajo biti Čehi in se sestavi iz bivše čehoslovaške vojske. Sprejemali se bodo tudi prostovoljci z obvezo, da bodo služili 25 let. Organizacijo vojske izvede Nemčija. Vojska bo razdeljena bo posameznih mestih.

Milijonska kazen »Narodnim listom«. »Češkoslovensky Boj« poroča: Protektor Češke je naložil dnevniku »Narodni Listy«, organu Narodne zveze in vlade kazen z ustavitvijo izhajanja na 10 dni in denarne globe 1 milijon kron. Po intervenciji ministrskega predsednika generala Elijaša je Protektor ustavitev ukinil in tudi denarno globo znižal na eno tretjino, toda z opozoritvijo, da mora list ob novem najmanjšem prestopku brez odloga plačati kazen 1 milijon kron. Odlok navaja, da »Narodni list« dosledno podkopuje ugled Protektorata in stopnjuje svojo sovražnost celo s pozivom, naj se v Prahi ne govori nemški.

Zaupanje v boljšo bodočnost. »Po izgubi češke samostojnosti z bitko na Beli gori pred 300 let (leta 1620.) nismo imeli lastne vojske. Toda svojo narodnost smo vendar ohranili in to s poštenim, vztrajnim in pridnim delom. Naši predniki so obranili narodno samostojnost v zavesti, da narod ne zgine, če tudi propade država z znaki samostojnosti in da narod ne izumre, dokler njegovi močje ne zapadejo zapravljenosti, razdanosti in lenobi.« Dr. Kocourek v češkem radiu.

Aretacije. Glasom »Narodni Prace« poroča list »Mährischer Grenzboten« iz Jihlave, da sta bila aretirana dva višja uradnika tamošnjega magistrata radi obdolžitve, da sta pod prejšnjim češkim režimom nepravilno postopala napram nemškemu uradništvu. Aretirana sta višji pravni svetnik Friderik Bitter in višji oficijal Blažek.

Letošnje knjige »Cankarjeve družbe« bodo še lepše od lanskih.

nese bog ve kam.

Na borzi dela so se gnetli. »Dajte nam dela!« so vpili.

»Ne bodite no kot huda ura!« jih je miril prileten gospod za pisalno mizo. »Malo potrpite. Saj pridete na vrsto tudi vi.«

»Siti smo besedi! Zaposlite nas! Žena in otroci stradajo. Sneg naletava.«

»Kaj pa znate? Saj niste ničesar izučeni!«, je rekel spet gospod.

»Smo. Deset let smo stali ob stroju«, je odgovoril za vse Janez.

»To ni nič. Ali imate kako izpričevalo, da ste izučeni strojni mojstri?«, je zaničljivo vprašal spet.

Delavci so osupli. »Še to... Še to... kaj ni dovolj desetletno in marljivo delo?«, je rekel Miha.

»Ha, sem vas spravil v zagato! Veste, zato so vas pa odpustili, ker niste kvalificirani... Vi ste, vi ste kakor pri šahu kmetje... Pojdite kidati sneg. — To je kruh brezposelnih!«

V Janezu se je nekaj pretrgalo. Upadel mu je pogum, izginila samozavest, izginilo veselje do dela in družine...

»O tisti moj stari stroj sem... Brez stis sem... Brez zaslužka!« Po-

veznil je oguljeni klobuk globoko na čelo in nemo odšel. Tovariši so se ozrli za njim. »Kam gre?«, je vprašal Miha.

»Za zaslužkom! Prosit dela od hiše do hiše kakor berač milodarov...«, je menil Tonček.

»Sneg je šel kidat«, je velel priletni gospod in pogledal nanje. »Pameten je... kruh je kruh! Če je deset let stal ob stroju, bo pa zdaj švigal z lopato po ulicah!« Zakrohotal se je. Vseč mu je bila lastna duhovitost.

»Izborno!«, je rekla gospodična uradnica, ki si je čistila nohte.

»Pojdimo še mi!«, je rekel Miha.

»Bolje vrabec v roki kot golob na strehi! V tem času se bo že kaj našlo morda!«, je dejal Tonček.

Odšli so.

Priletni gospod se je še vedno krohotal. »Prešmentano so domišljavi. Organizirani so kot čreda. Kamor rine prva ovca, pa vse za njo! Česa človek ne doživi... Organizacija bedakov! Kakšen sijalen dovtip! Kaj ne, gospodična Danijela! Nagnil se je k njej, ki si je rdečila zdaj ustaice.

Prikimila mu je rekoč: »Banda beračev! Čemu so le na svetu!«

Doma in po svetu

Naredba o gospodarskih svetovalcih. Na predlog ministra za trgovino je izšla naredba o gospodarskih svetovalcih. Svetovalci morajo imeti primerno kvalifikacijo. Dajali bodo poedincem in pravnim osebam strokovna mnenja. Na zahtevo oblasti ali poedincev bodo smeli revidirati gospodarska podjetja in ustanove ter pregledovali njihove poslovne knjige. — Morda bodo tudi strokovne organizacije, kadar bodo zahtevale boljše mezde, pozvale te strokovnjake posredno po oblasti na pomoč.

Za novega predsednika »Kulturbunda« nameravajo na skupščini, ki se bo vršila v nedeljo, dne 6. t. m. v Novem Sadu predlagati dr. Janka iz Celja, ker upajo, da bo Celjan poravnal spore, ki so nastali med nacisti in pristaši zmerne struje Nemcev v Banatu.

G. France Preželi si je kupil lep osebni avto nemške trdke DKW. Doslej si pri nas privatni nameščenci niso mogli kupovati in vzdrževati avtomobilov.

Volitve obratnih zaupnikov, ki so bile že trikrat preložene, so v vseh industrijskih podjetjih prinesle nepričakovan poraz ZZD. Pravijo, da bo njen predsednik zahteval, da se volitve izvrše še v tretjič.

V sprevedu Kristusa Kralja je v lepem številu na odličnem mestu stopalo tudi stara krščansko-socialna organizacija JSZ, dočim ZZD ni bilo. Tudi »Slovenec« in radio nista ZZD niti z besedico omenila.

O neopravičeni podražitvi papirja so končno po dolgem molčanju pričeli poročati tudi naši dnevniki.

Lan se sme izvažati iz naše države le z odobritvijo Narodne banke.

Anketa o novem zimskem voznom redu, ki je razpravljala tudi o splošnih prometnih vprašanjih, se je vršila te dni v Zagrebu in Ljubljani.

Proti etažni svojini se je izrekla slovenska Zveza društev hišnih posestnikov in navaja za to razne za lase privlečene razloge, med drugimi tudi, da se za etažno lastnino ogrevajo samo stanovanjski najemniki.

22 bolgarskih poslancev se nahaja v Moskvi, kjer se vršijo bolgarsko-ruska posvetovanja o gospodarskih odnosih med obema državama.

Madžarsko - romunski obmejni incident je bil te dni likvidiran. Madžarska vlada je izjavila, da je incident nastal radi nesporazuma med lokalnimi oblastmi.

Aretacije Ukrajincev. Na Poljskem so zaprli več znanih ukrajinskih voditeljev, ki so obdolženi, da so pripravljali teroristične akcije.

Nemške utrdbe ob francoski meji so postale neuporabljive, ker je pri zadnjih poplaval ob Renu voda vdrla v nje. Po odredbi posebne vojaške komisije, ki je poplavljen dele utrdbe pregledala, bodo takozvano Siegfriedovo črto podrli in pričeli z gradnjo novih utrdb.

Zlata zaloга Francije. Francoski finančni minister Pavel Renaud je izjavil, da se nahaja v francoskih bankah za 97 milijard zlatih frankov. Tekma v oboroževanju še ni ponehala in naloga Francije je, da s svojimi pripravami dobi nekrvavo vojno, to je, s svojim gospodarstvom.

S sestavo nove nizozemske vlade bo najbrž poverjen šef krščanske stranke in bivši ministrski predsednik de Geera. Vladna kriza že traja 5 tednov.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svoje dolžnosti!

Železniške družbe v Angliji so pristale na zahteve, ki so jih stavile strokovne organizacije in tozadevna pogajanja ugodno potekajo. Železniške strokovne organizacije so pripravljale veliko stavko, ki bi bila takoj izbruhnila, če bi železniške družbe ne bile pristale na zahteve železničarjev.

Sovjetska vlada je razširila vojaško obveznost tudi na Kirgize, Baškire in druga nomadska plemena.

Poljedelsko razstavo Sovjetske Rusije je te dni odprl Molotov v Ostantkinu v bližini Moskve. Otvoritvi je prisostvoval tudi Litvinov, angleški veleposlanik Seeds in odposlanec angleške vlade Strang. Molotov je napovedal, da letošnja letina ne bo slabša kakor lani.

V Zedinjenih državah je bil izdan nov zakon o prepovedi nošnje uniform in orožja.

Razno

Radio Boston v USA oddaja vsak torek in petek na valu 25.4 m ob 19. uri ameriškega časa (to je v našem času od polnoči do pol 1) češko oddajo. Poročila in koncertne točke (češke narodne pesmi in songe Voskovca in Weřicha).

Ameriški Čehi so začeli z veliko nabiralno akcijo za svoje politično obnovenno gibanje. Vsak Čeh, ki ne živi v protektoratu, naj prispeva 1 dolar.

Velik češki koncert se bo vršil dne 12. avgusta t. l. v New-Yorku. New-yorska fi harmonija bo izvajala skladbe Bedřicha, Smetane in Antonina Dvořaka. Kot solist sodeluje znani jugoslovanski violinist Zlatko Baloković.

Do velike bitke je prišlo v neki vasi v Šleziji, ko so organi Gestapo hoteli aretirati nekoga Maksa Wollnicka, ki se je uprl in oddal nad 200 streliv na policijske organe. Na pomoč so morali priti SA in SS oddelki. Obkoljevanje je trajalo 5 ur. Pri naskoku pa so uporabljali bombe za soljenje. Wollnick je, ko mu je zmanjkalo municije, izvršil samomor.

Kartel cementarn se upira, da bi se ustanovile državne cementarne. V Jugoslaviji imamo 14 cementarn, ki lahko izdelajo na leto 1,600,000 ton cementa. Te tovarne so pa izdelale lani le 541,000 ton cementa; to je 29 odst. kapacitete. Kartel pravi, če je cement predrag, mu vlada ceno lahko zniža v smislu navedbe o karteljih. V veliki meri pa da so cene odvisne od velikih trošarin in prevoznih stroškov. Izjava se zadnja leta okoli 200,000 ton in je zaradi tega poraba doma majhna. — Vedeti pa moramo, da velja vreča cementa doma domala din 50, dočim se izvažajo po ceni din 15 do din 20. Nekaj je resnice na tem, da so tovarne oddaljene od južnih delov države in da so drugi stroški visoki, znano pa nam je tudi, da produkcijo omejuje kartel sam, da more vzdrževati visoke cene.

V Franciji se pridelali preveč pšenice. V Franciji sicer ni najboljša žetev, vendar bodo pridelali 75 do 80 milijonov centov pšenice. — Razen tega bo znašal severoafriški pridelek pšenice 27,5 milijonov centov, skupaj torej 102 milijona centov. Normalna potrošnja pšenice v Franciji znaša 72 milijonov centov. Prodati mora torej v inozemstvo okoli 30 milijonov centov, po privatni prečni pa celo do 40 milijonov. Po teh ocenitvah žitnih pridelkov bi lahko imeli prav poceni kruh. Žitna kupčija bi logično morala tudi pri nas biti slaba, če je preveč blaga. Videi bomo, če se uresniči pravilo: velika ponudba, nizke cene in veliko povpraševanje, visoke cene. Ali ni morda že drugače poskrbljeno?

KOLESA (Wanderer)

originalna, priznana najboljša kvaliteta po mesečnih obrokih

d i n 100.—

FRANC LEPOŠA d. z o. z.
Maribor, Aleksandrova cesta 39

Marijana Željeznova-Kokalj:

STROJ

(Nadaljevanje)

»Urška, zdaj pa zbogom! Grem. Morda se vrnem sit, morda pa sestradan in premražen.«

»O, Janez, Janez! Tako hitro!«

»Ne tarnaj...«

»Kaj bomo brez tebe...«

»Urška, skrbi doma kakor veš in znaš...« Pogledal je otročičke. Bledi, prozorni — človek bi mislil, da so steklene lutke, zavite v krpe. Niso bili nikoli zdravi, pa tudi bolni ne. Niso polegali, pa tudi skakali niso. Niso bili veseli, ne žalostni. Bili so mladi starčki, katerim se je zrcalila na licu skrb staršev. Poljubil je vsakega z drhtečo roko pobožal lice. »Bodite pridni...«, je stisnil iz sebe.

Ozrl se je po sobi. »No, zdaj pa srečno!«

Vrata so zaškripala. Koraki so se oddajili. Bil je tih večer.

Urška je vzdihnila: »Ubogi moji malčki!« Vsi so glasno zajokali. In ta jok je šel od hiše do hiše in nesli so ga s srčnim, ki so stopili v vlak, da

nese bog ve kam.

Na borzi dela so se gnetli. »Dajte nam dela!« so vpili.

»Ne bodite no kot huda ura!« jih je miril prileten gospod za pisalno mizo. »Malo potrpite. Saj pridete na vrsto tudi vi.«

»Siti smo besedi! Zaposlite nas! Žena in otroci stradajo. Sneg naletava.«

»Kaj pa znate? Saj niste ničesar izučeni!«, je rekel spet gospod.

»Smo. Deset let smo stali ob stroju«, je odgovoril za vse Janez.

»To ni nič. Ali imate kako izpričevalo, da ste izučeni strojni mojstri?«, je zaničljivo vprašal spet.

Delavci so osupli. »Še to... Še to... kaj ni dovolj desetletno in marljivo delo?«, je rekel Miha.

»Ha, sem vas spravil v zagato! Veste, zato so vas pa odpustili, ker niste kvalificirani... Vi ste, vi ste kakor pri šahu kmetje... Pojdite kidati sneg. — To je kruh brezposelnih!«

V Janezu se je nekaj pretrgalo. Upadel mu je pogum, izginila samozavest, izginilo veselje do dela in družine...

»O tisti moj stari stroj sem... Brez stis sem... Brez zaslužka!« Po-

veznil je oguljeni klobuk globoko na čelo in nemo odšel. Tovariši so se ozrli za njim. »Kam gre?«, je vprašal Miha.

»Za zaslužkom! Prosit dela od hiše do hiše kakor berač milodarov...«, je menil Tonček.

»Sneg je šel kidat«, je velel priletni gospod in pogledal nanje. »Pameten je... kruh je kruh! Če je deset let stal ob stroju, bo pa zdaj švigal z lopato po ulicah!« Zakrohotal se je. Vseč mu je bila lastna duhovitost.

»Izborno!«, je rekla gospodična uradnica, ki si je čistila nohte.

»Pojdimo še mi!«, je rekel Miha.

»Bolje vrabec v roki kot golob na strehi! V tem času se bo že kaj našlo morda!«, je dejal Tonček.

Odšli so.

Priletni gospod se je še vedno krohotal. »Prešmentano so domišljavi. Organizirani so kot čreda. Kamor rine prva ovca, pa vse za njo! Česa človek ne doživi... Organizacija bedakov! Kakšen sijalen dovtip! Kaj ne, gospodična Danijela! Nagnil se je k njej, ki si je rdečila zdaj ustaice.

Prikimila mu je rekoč: »Banda beračev! Čemu so le na svetu!«

»Zato, da posedate brez dela vi«, je dejal s povdarkom suhljat možiček.

»Drzen ste! Marš! Ne boste dobili dela!«, se je razjaril priletni gospod.

»Gospod, ceneje boste dajali. — Kadar take ovce vzroji — pa ni ravno prijetno gospodi... Vzrojile pa bodo... Videli ste one, ki so šli sneg kidat! Nevarni so...«

»Čudno... Inteligentni človek«, je šepnil gospodični. »Takle gadje so pa res nevarni...« Ljubeznivo je dejal možičku: »Morda bi bilo to-le za vas. Veletrgovec išče skladiščnika. Tu je naslov. Pojdite pogledat!«

Suhljati možiček je odšel. »Ta si bo že pomagal«, je dejal priletni gospod, zazdehal in si prižgal cigareto.

Janez in tovariši so kidali sneg. »Mama brezposelnih, da bi padala večno!« Toda po dveh snežnih dneh je nastopil mraz in zopet so bili mnogi brez dela. Iskali so zopet zaposlitve v borzi dela, ali v raznih delavskih posredovalnicah. Čitali so pridno oglase, hodili se ponujati po hišah, podjetjih... Vse zaman. Kdo rabi v teh težkih časih navadnega delavca? Še kvalificirani dobe redko službo.

(Dalje prihodnjč)

Iz naših krajev

HRASTNIK

Rudarsko zborovanje. V ponedeljek, dne 30. julija se je vršilo s pričetkom ob 3. uri pop. v dvorani delavskega doma rudarsko zborovanje, katerega je sklical lokalni odbor II. sk. rudarske zadruga v Hrastniku. Poročal je s. Pliberšek iz Trbovelj in ostali zaupniki. Poročila so se nanašala predvsem na potek razprav med zaupniki in vodstvom rudnika TPD v Hrastniku z ozirom na rudarske zahteve, ki so bile stavljene vodstvu rudnika dne 27. julija. Delavstvo je vzelo poročila s. Pliberška in zaupnikov na znanje, in bo pazno sledilo nadaljnjim razpravam, ki morajo dovesti do končnih pozitivnih rezultatov v prid prizadetim rudarjem. K besedi se je oglašilo tudi več rudarjev. S. Kladnik je zlasti povdarjal, da je potrebno večje razumevanje za strokovno organizacijo in delavski tisk, kajti brez teh dveh faktorjev si rudarji ne bodo priborili trajnega izboljšanja svojega položaja.

Organizirani rudarji.

Gostovanje članov ljubljanskega narodnega gledališča. V nedeljo, dne 6. t. m. bo v Hrastniku gostovala ljubljanska drama z Bevkovo »Partija šaha«. Gostovanje se bo vršilo pod okriljem »Vzajemnosti I.« Pričetek ob 8. uri zvečer v dvorani g. A. Logarja. Opozarjamo na prireditve, na kateri se nam bodo predstavili poklicni gledalci igralci iz Ljubljane in bo nudilo res lep užitek. Vabimo vse prijatelje gledaliških predstav iz Hrastnika in okolice, da se prireditev v čim večjem številu udeležijo. — Odbor.

KRANJ

»Gorenjec« se iskreno vese, ker je prišlo do pogajanj med Jugorom in HRSom radi razdelitve mandatov v zagrebški Delavski zbornici ter pripominja, da je sporazum že dosežen. V tem poročilu manjka samo to, da se to preimenovanje uprave in plenuma ne vrši po volji delavstva, ker o volitvah ni govora.

Te organizacije imajo baje skupnaloško pobijati marksizem in sicer ZZZ med Slovenci, HRS med Hrvati ter Jugorom med Srbi. Ta sporazum ni toliko zanimiv, kakor veselje »Gorenjca«, kajti HRS je del Mačkovega pokreta. Če si pokličemo v spomin 11. decemberske volitve, ali če se danes pogledamo po zidovju sledov volilne borbe, vidimo, da je »Gorenjec« v tej kratki dobi obrnil svoje krmilo za 100 stopinj. Kaj bodo rekli k tej preorientaciji tisti »Gorenjčevi« pristasi, ki so z mišljavstvom pozdravljali svoje politične nasprotnike? Mogoče tega niti opazili ne bodo?

»Gorenjec« o rezultatu volitev obratnih zaupnikov. »Gorenjec« poroča med drugim: da je strokovna organizacija ZZZ od sedaj dobila 23 zaupnikov (kje? — to je uganika tudi za »Gorenjca«!), — da sta v »Jugoslovski« in »Jugobruni« volilna odbora neutemeljeno zavrnili po ZZZ vloženih kandidatih listi; da so se združeni nasprotniki kandidatih list ZZZ tako zbal, da so rajši poteptali vsa načela svobode in pravičnosti, kot bi se na odprtem polju spustili v boj. Pri »Gorenjcu« so tudi prepričani, da bo Inšpekcija dela razveljavila te volitve in dala priliko tudi ZZZ, da v odprtem boju zavzame primerno pozicijo v obeh obratih. Po »Gorenjčevih« željah bomo torej letos imeli še enkrat volitve obratnih zaupnikov.

Zanimanje za veliko obrtniško toambo raste z dneva v dan. Krasni izdelki pridnih rok obrtnikov privabljajo vedno več obiskovalcev v gimnazijsko telovadnico, kjer so vse krasote, namenjene srečnim dobitnikom, razstavljene. Poleg kompletne spalnice (kavkaški oreh) z vso posteljnino vidimo še osem sobnih oprem in kopico drugih lepih dobitkov, ki čakajo na svoje nove lastnike. Tablice stanejo še danes din 4, jutri, v nedeljo, 6. avgusta, to je na dan toamble, pa bo cena znašala din 5 za komad.

RUŠE

Trideset let že volim, pa še do sedaj nisem pravega izvolil. Te besede in še več resnice lahko slišite, če obiščete letno gledališče v Rušah v nedeljo, dne 6. t. m. ob 3. uri pop. V kmečki komediji Voda s planine je podanih mnogo resničnih razmer, ki vladajo v vseh krajih naše države. Baš radi tega je delo samo tudi vzgojnega značaja in zasluži, da si ga ogleda vsakdo, kateremu je lažje na tem, da podpira narodno kulturno delo ob naši severni meji. Ruško letno gledališče se nahaja na najlepši točki pod vznožju Pohorja. Tu lahko vidite vrline naših priznanih igralcev, o katerih pravi režiser letnega gledališča operni pevec domačin Vekoslav Janko, da bi jih ne zamenjal s poklicnimi igralci. Za 8. letošnje sezono se je povečalo število sedežev na 1200 in 400 stojišč. Letno gledališče pa lahko sprejme pod svoje okrilje okrog 3000 gledalcev. Menda v naši državi ni lepšega gledališča na prostem, kakor pri nas v prijaznih Rušah. V omenjeni igri nastopijo znani izkušeni igralci, ki se bodo potrudili, da tako ponovno dokažejo upravičen sloves ruške gledališke družine.

KOLESA
Znižane cene!
IGN. VOK
Ljubljana, Tavčarjeva 7

Tržič - Jesenice - Kranj - Celje - Novo mesto.

Kolesarji, vsled novih, znanih cen Vam je omogočeno, da si nabavite kvalitetno PUCH kolo! Ugodna mesečna odplata! Brezobvezen ogled!

LJUBLJANA

G. Križman se je vselil v palačo Delavske zbornice z lepim, modernim pohištvom. Gospod ima namreč svoje lastno gospodinjstvo. Vrnil se je s svečanosti v Hamburgu gosp. France Preželj in je spet prevzel vodstvo Jugorasa v dravski banovini.

Zrtev dela. Zidarski delavec Jože Golob je

MARIBOR

Srednješolska mladina tabori ob naši severni meji in pomaga kmetom pri delu. Mariborski srednješolci so si uredili tabor na Gradišču na Kozjaku in v obmejnih Apačah. Prvotno nezaupanje kmetov se jim je posrečilo premagati s tem, da jim pridno pomagajo pri delu in ne zahtevajo za to ničesar, ker se hranijo iz svojega. Ljubljanski akademiki imajo pa sličen tabor v Lešah pri Prevaljah. Zelo hvalevredno!

Anonimna okrožnica kroži po Mariboru in okolici, s katero se pozivajo ljudje, naj ne kupujejo pri slovenskih trgovcih, temveč pri tistih, ki jih ta okrožnica priporoča.

Vinogradniki. »Vinčarski red. Eden za drugim prihajajo javljati vinčarji iz mariborske okolice, kako jim vinogradniki odpovedujejo službe, če se ne odrečejo z novim vinčarskim redom predpisani minimalni mezdi din 10 dnevno in za kvalificirana dela din 12.50. Če se vinčar temu ne odreče in gre drugam iskati službo, pa mu pred sprejetjem zastavijo isto vprašanje. Kakor je znano, so to postopanje dogovorili vinogradniki na svojem nedeljskem zborovanju, kjer sta poročala o novi vinčarski uredbi vinogradnika advokat dr. Jančič in dr. Mühleisen. Opozarjamo vinčarje, da je vsak odrek novo predpisanim najnižjim mezdam protizakonit, neveljaven in da bodo lahko od gospodarjev kljub odreku zahtevali plačilo svojega zaslužka po zakonito določenih mezd.

Tlakovalna dela na državni cesti od mestne meje do odcepa lenarške ceste bodo ta teden gotova. Potem se bodo uredili še hodniki. — Železi je, da bi se robniki za hodnike vzdali ob obeh straneh ceste in napravil hodnik ob obeh straneh, ker je promet na tem odseku izredno velik. Nova cesta, ko bo očiščena, bo velika blagodat za severno mestno okolico.

Lekarniška in zdravniška dežurna služba. Zdravniško dežurno službo za nujno zdravniško pomoč vrši v nedeljo, dne 6. avgusta 1939 OUZZ zdravnik dr. Zakrajšek Karol, Maribor, Gregorčičeva ul. št. 4-II.

Razstava krašnih dobitkov za tombolo v prid Počitniškega doma kraljice Marije na Pohorju, ki se bo vršila v nedeljo, 6. t. m. ob 15. uri na Trgu Svobode, je na ogled v izlozbi tvrde Weka. Prvo darilo stavbišče v Studencih v izmeri 550 kv. metrov.

LAŠKO

Regulacija cestnega ovinka pri vili TPD v Rečici. V neposredni bližini te vile so svojčas regulirali cestni ovinek, vendar so to delo izvršili le polovičarsko. — Posekali so staro lipo, ki je zapirala razgled, cesto razširili za 1 m, vzpetino ob cesti pa so znižali in zravnali v ravno linijo. Ostal pa je kljub temu še zelo oster ovinek. Baš v Rečico vozijo številni vozniki jamski les, iz rudnika pa premož, prav tako razni večji tovorni avtomobili, ki jim je ta ovinek še vedno silna ovira. Treba je odkupiti parcelo od žive meje rud. parka do ravnega odseka ceste, izvršiti odvoz odvisne zemlje, pa bo s tem ves ovinek zginit.

Na »Delavsko Politiko« so pri nas naročili naslednji gostilničarji in obrtniki: Bregar Štefi, gost, Rozin, Grad Jožica, gost., Dernovšek Ana, gost., Podergajs Josip, gost., Hren Cilka, gost., Trop Vladimir, hotelir, Igričnik Josip, hotelir, Pačnik Danimir, gost., Obal Aleksander, trgovec, Novšak Josip, brivec, Kuhn Jurij, brivec. Delavci, tekstilci in rudarji, uvažujte in ostanite prijatelji tistih, ki podpirajo Vaš tisk!

LESCE

Zahvala. Tem potom se zahvaljujem vsem, ki so nas tolažili v dolgi bolezni in sočustvovali z nami ob priliki smrti naše hčerke in sestre Kati Triplatove. Iskrena zahvala vsem njenim sodelavcem in vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti ter počastili njen spomin z darovanjem cvetja, žalostinkami pred domom in ob grobu itd. Družina Triplatnikova, Lesce.

STORE

Opozorilo. Podpisani izjavljam, da so vse govornice in namigovanje, ki se širijo o meni, neresnične in omazano obrekovanje. Opozarjam, da bom sodnijsko zasledoval vsakogar, ki bo razširjal o meni neresnične vesti. Prosim vse moje prijatelje in tudi vso pošteno javnost, da mi vsakega obrekovalca naznanijo in na ta način pripomorejo k zadoščenju. Zelišč Franc, lok. načelnik II. skupine rud. zadr.

padel s premalo zavarovanega odra nove stavbe, ki se gradi na Erjavčevi cesti. Dobil je zunanje in notranje poškodbe.

Poverjeniki Cankarjeve družbe. Kdor hoče postati poverjenik te naše knjižne družbe, naj se oglasi v njeni pisarni v poslopiju Delavske zbornice v I. nadstropju.

Mariborska kočna na Pohorju je imela letos, do nedelje 30. julija, že 4500 posetnikov. Na Pohorje prihajajo posetniki iz vse države, kakor tudi iz zamejstva.

Viničarska revščina. Dveletnega sinčka viničarja Franca Malika so pustili domači, ki so šli vsi na delo v vinograd, samega doma v zibelki. Otrok pa je padel na tla in si zlomil roke. — Odda i so ga v bolnico.

Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev priredi v nedeljo, dne 6. avgusta s pričetkom ob 15. uri na vrtu gostilne Midlil (Weber) na Pobrežju veliko poietno veselico. Na sporedu: godba (kapelnik g. Schönher), ples, streljanje za dobitke, kegljišče in drugo. Začetek streljanja ob 9. uri dopoldne. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo novih glasbil, vabimo vlnudo vse prijatelje naše godbe, da se te prireditve v čim večjem številu udeležijo. Vstopnine ni. — Odbor.

Humoristično gledališče, ki bo vsak večer na razstavišču Mariborskega tedna prirejalo kratke burke in satire, je organiziral znani humorist in izdajatelj »Totega lista«, g. Božo Podkrajšek s svojimi sodelavci.

Režiser Fran Žižek se mudi v Prlekiji in na Dravskem polju, kjer organizira kmečke skupine za narodni festival.

Predstojništvo mestne policije v Mariboru ponovno poziva vse imetnike orožnih listov, da plačajo predpisano banovinsko takso na orožne liste za leto 1939. v smislu § 86 pravilnika o banovinskem proračunu za leto 1939/40. Banovinska taksa se plačuje v sobi št. 17/II vsak dan od 8. do 12. ure in sicer za vsako orožje po 25 din banovinskih kolek.

Redni sestanek strojnikov in kurjačev se bo vršil v nedeljo, dne 6. avgusta s pričetkom ob 9. uri dopoldne v Delavski zbornici, Sodna ul. 9. Dolžnost vseh članov je, da se sestanka sigurno udeležijo.

S tovrnega avta, ki je v diru zvil z Dovoze v Meljsko cesto, je vrlo delavca Josipa Laha na kameniti tlak, kjer je obležal nezavesten.

Mestno poglavarstvo razglašja. Ker se od 1. maja 1939 ni pojavil noben nov slučaj stekline v mestu Mariboru, se s 1. avgustom ukinja pasji zapor. Psi, ki so grizljivi, kakor n. pr. psi volčje pasme, morajo še nadalje nositi nagobčnik. Opozarjamo na današnji oglas grafologa Karmaha.

PTUJ

Novo fasado je dobila hiša mestnega magistrata, ki kaže zdaj res prijazno lice.

Pride na vrsto tudi stara vojašnica, zlasti na dvorišču in razdrpana stopnišča, ki kričijo po popravilu.

Ptujska mestna policija je sedaj pod državnim nadzorstvom. Za poveljnika je bil imenovan okrajni pristav g. Abram.

Tudi socialno. Med podjetja, ki ne izvajajo uprde o že itak pičlih minimalnih mezdah, spada tudi tukajšnja Pletarna, ki zaposluje razen učencev sedaj samo dva pomočnika, ki zaslužita pri akordnem delu 50 do 60 dinarjev na teden. — V nekaterih podjetjih pa prizadeti delavci le s s težko mujo dobijo odškodnino, a morajo na orožne vaje. Zakon to jasno predvideva, kljub temu pa ponekod te odškodnine sploh ne plačajo. Razumljivo je, da s takim postopanjem delodajalci pač ne zbude veselja do dela pri prizadetih delavcih.

—ac—

JESENICE

»Slovenec« in starokatoliško bogoslužje. Ponedeljska izdaja »Slovenca« se je obregnila ob starokatoliško bogoslužje na Jesenicah. — Starokatoliška cerkev je v državi zakonito priznana veroizpoved, ki ima tudi Kristusa za najvišji ideal. Sam dr. Maček je starokatoličan. »Slovenec«, ki pravi, da vodi konstruktivno politiko JRZ, hudo greši zoper program JRZ, ki zahteva versko strpnost po načelu brat je mio, koje vere bio. Lep vzgled verske strpnosti je dal »Slovenec« prav te dni pariški škof Beausnard, ki je tudi prišel na ljubljanski kongres Kristusa Kralja, pa je najprej šel obiskat pravoslavnega patrijarha Gavriila.

SLOVENSKA BISTRICA

Izredni občni zbor Obrtne zadruga, ki se je vršil minulo nedeljo v Slovenski Bistrici je bil sklican na pritožbo nekaterih članov, ki s sedanjim vodstvom niso zadovoljni. Zanimivo je, da so zahtevali izredni občni zbor pripadnik tiste struje, ki zagovarja v zadnjem času vse javne volitve in sicer v glavnem radi tega, ker se na rednem občnem zboru Obrtne zadruga ni ugodilo njihovi zahtevi, da naj se vršijo volitve novega odbora tajno. Večina članov zadruga je na izrednem občnem zboru strogo obsodila postopanje teh ljudi, ki so povzročili nepotrebne stroške za sklicanje izrednega občnega zbora. Teh očitkov pa nezadovoljneži očitno niso mogli prenesti, ker sta glavna voditelja opozicije pred volitvami novega odbora zapustila občni zbor, nakar so bil v odbor zadruga izvoljeni po večini dosedanjí odborniki. Zbornični delegat Ogrin iz Ljubljane je v svojem govoru pozival obrtnike k slogi in nato govoril o težkem stališču obrtnikov, ki se morajo boriti za obstoj in še vedno niso dosegli starostnega zavarovanja.

Zavzemal se je za samostojno obrtniško zbornico in novelizacijo obrtnega zakona. — Novelizacija obrtnega zakona pa po našem mnenju ne bo rešila in prav nič pripomogla, da bi se položaj obrtnikov izboljšal. Zboljšanje gnotnega položaja obrtnikov je namreč ozko povezano z izboljšanjem delavskih mezd, ker le na ta način se bo kupna moč konzumentov dvignila. Tega bi se morali zavedati vsi obrtniki. Vse drugo je prazno besedičenje.

CELJE

Udeležencem proslave v Trbovljah 6. avgusta na znanje. Preskrbite si pravočasno spominske trake, ki se dobe v pisarni »Vzajemnosti« v Delavski zbornici po din 3. V slučaju, da bo dovoljno število prijav, tomo rezervirali pri železniški upravi en ali dva vozova. V nedeljo zbirališče udeležencev v Delavski zbornici. Odhod iz Delavske zbornice točno ob pol 7. uri.

Naročnike-zamudnike prosimo, da poravnajo zaostalo naročnino. Pripravite naročnino, da ne bodo naši inkasanti hodili večkrat po nepotrebnem, ker morajo obhoditi veliko okrožje. Zato prosimo cenjene naročnike, da jim olajšajo njih delo s točnim plačevanjem. Vsako spremembo naslova sporočite takoj upravi, da ne nastane nepotreben zastoj v dostavi lista.

Dopisnik »Slovenskega doma« se zaletava prav neokusno in predrzno v naš list radi stavke živilskega delavstva. Namen tega izpizivanja je čisto prozoren. Nek mladi gospod hoče kovati na račun minule stavke politični kapital in vzbuditi vtis, da gredo zasluge le nekaterim gospodom, da je stavka za delavstvo ugodno zaključena. Ugotavljamo, da pripada glavna zasluga pomočnikom, ki so vztrajali pri svojih zahtevah in ostali do kraja enotni in disciplinirani. »Delavsko Politiko« braniti bi bilo odveč, ker je bila in bo vedno na strani delavstva; ker je in ostane last delavstva. Mi vemo, da ni bila notica v »Slovenskem domu« rojena v glavi dopisnika in da za to notico tiči prav poseben tič, ki ima najbrže še kakšne osebne postranske namene. Povečamo samo eno, da se zavedne delavske vrste, in med te štejejo tudi živilske delavce, ne dajo begati in premotiti. Puščica, ki je bila izstreljena ni zadela tarče. k

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Opozorilo vsem našim cenjenim naročnikom. V zadnjem času se je pri nas »Delavska Politika« lepo razširila in jo vsi radi čitamo, ker nam prinaša res mnogo poučnega. Da bi olajšali naročnikom plačevanje naročnine, smo ustanovili nov poverjeniški odbor »Delavske Politike«, ki mu načeluje s. Demšar Janko. — Opozarjamo vse naročnike, da lahko odsele redno plačujejo naročnino za »Delavsko Politiko« pri poverjeniku s. Demšar Jankotu in sicer vsak dan ob večernih urah v društvenem lokalu pri g. Kratkiju. Vabimo dalje vse naročnike lista, da se zgledajo dne 9. t. m. ob 8. uri zvečer v gori omenjenem društvenem lokalu, da bomo lahko uredili vprašanje pobiranja naročnine in druge zadeve, ki spadajo v delokrog poverjeniškega odbora. Pozivamo istočasno vse naročnike, da redno plačujejo naročnino. Vsak se naj zaveda, da se mora »Delavsko Politika« vzdrževati izključno le z naročnino, zato pridobivajmo našemu listu nove naročnike in skrbimo, da bodo vsi tudi redno plačevali naročnino.

Del. kult. društvo »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 3. septembra veliko vrtno veselico pri g. Kratkiju. Prosimo vsa okoliška bratska društva, da na ta dan ne prirejajo svojih prireditev in nas s svojim obiskom podprejo. — Odbor.

Objave VIII. Mariborskega tedna

Pred festivalom slovenskih narodnih običajev. Priprave za močnega festival slovenskih narodnih običajev so v polnem teku. Z njimi vzporedno se dviga zanimanje zanj ne samo v Mariboru in Sloveniji, marveč tudi drugod po Jugoslaviji in celo v tujini. Prireditve v soboto popoldne ob 17.30 in v nedeljo, ne 6. avgusta dopoldne ob 10. uri na stadionu SK železničarja ob Tržaški cesti bo pa tudi v resnici dogodek, kakršnega doslej na tem področju pri nas še ni bilo, kajti dosedanjí nastopi v Ljubljani in drugod so bili lokalno vtesnjeni, ta pa bo obsegal vse svobodno slovensko ozemlje in pokazal marsikaj, kar doslej širši javnosti sploh ni bilo znano. Poleg že znanih belokranjskih običajev bodo nastopi Prlekov in Prekmurcev gotovo naravnost odkritje in presenečenje. Iz Ljubljane pripelje obiskovalce poseben vlak, a ogromen obisk se obeta tudi od drugod, saj hoče vsakdo izkoristiti četrtinsko vožnjo po železnicah, ki velja za prihod v Maribor od 4. do 6. in za odhod od 5. do 7. avgusta. Mimo tega si vsi obiskovalci ogledajo še velike razstave VIII. Mariborskega tedna od 5. do 13. avgusta.

Program VIII. Mariborskega tedna, ki bo slovesno odprt v soboto, dne 5. t. m. dopoldne na razstavišču v Prešernovi ulici, obsega poleg velikega festivala slovenskih narodnih običajev veliko tekstilno in druge industrijske, obrtne, trgovske, kulturne, narodopisne, društvene, vezeninske ter specialne razstave, koncerte, gledališke nastope in varietete, sportne tekme, tekme jadrinskih letal in stalne zabave na veselem prostoru. Poleg tega opozarjamo na veliko pokušnjo vin, celo vrsto najbolj urejenih restavracij in točilnic itd.

Med kulturnimi razstavami letošnjega VIII. Mariborskega tedna od 5. do 13. avgusta bo najzanimivejša gledališka, ki bo prikazala nastanek in dvajsetletno rast slovenskega Narodnega gledališča v Mariboru. Organizira jo g. J. Kovič.

Če hočete v resnici biti dobro in poceni oblečeni, kupite v

ČESKEM MAGACINU MARIBOR pri glavni policiji

Tam dobite največjo izbiro češkega in angleškega blaga po najnižji ceni, brezobvezno se lahko prepričate. Velika odprodaja ostankov, polovične cene, krojaške potrebščine.

F. T. KARMAN svetovno znani psihografolog v Mariboru

Objava Vaše specialne analize je velike važnosti — Nepogrešna jasnovidnost psihografologije Vam bo nudila sledeče:

1. Vaš značaj, njegove kvalitete, njegove napake;
2. Vaše izgled v ljubezni;
3. Vaše izgled v kupčijah;
4. Vaše izgled v podedovanju;
5. Vašo življenjsko dolžost;
6. Vaše prijatelje in protektorje;
7. Vaše sovražnike, zahrbtnost, krivične obdolžitve;
8. Potovanja, spremembe bivališča;
9. Zadeve v rodbini;
10. Vse, kar želite vedeti o loterijskih zadevah.

F. T. KARMAN

— to ime je znano ne samo v naši, ampak tudi v svetovni javnosti. — Kot psihografolog KARMAN si je pridobil svetovno reputacijo, izvršil je analizo rokopisa številnih osebnosti današnjega časa kakor državnikov, politikov, umetnikov in drugih, katerih imena se večkrat omenjajo v tisku. — Analiza je individualno pisano izdelana. — Odgovarja tudi na došlo korespondenco.

Obiske sprejema od 1. do 10. avgusta v hotelu »Zamorc« vsak dan od 9.—12. in od 3.—7. ure.

STUDENCI PRI MARIBORU

»Vzajemnost« priredi dne 12. avgusta t. l. mladinsko akademijo, pri kateri sodelujejo vse sosednje »Vzajemnosti«. Vabi odbor.

I. Del. kol. osrednje društvo podr. Studenci priredi dne 13. avgusta 1939 poletno veselico na vrtu gost. Mraz v Studencih. Apeliramo na vsa bratska društva, da se naše veselice v čim večjem številu udeležijo. Odbor.

Del. pevsko društvo »Enakost«, Studenci, bo priredilo v nedeljo, dne 6. avgusta veliko poletno vrtno veselico v gostilni Hartberger, Studenci.

POBREŽJE PRI MARIBORU

Zvočni kino Pobrežje. 5. in 6. avgusta komični film »Tri nemirni dnevi«.

Žalostna slika kmetiškega gospodarstva

Naša kmetiška posest je preobremenjena z davščinami. To čutijo večji in srednji kmetje, še najbolj pa manjši. — Davščine morajo plačevati visoke, pridelajo pa tako malo, da morajo delati v dninah, če hočejo izpolniti obveze. Često pa niti to ni mogoče.

Navedimo pa tu še primer, koliko mora plačati na pristojbinah prevzemnik dedščine. Ta zgled je iz večje posesti, še kritičnejši je položaj sorazmerno pri manjših posestih.

»Trgovski list« objavlja tak-le primer po »Oraču«:

Zemljišče v Slov. goricah meri 35 orolov. Mati vdova je umrla in sin je prevzel posest. Vrednost je bila din 225.000. Imetje se je razdelilo med pet otrok, in sicer po din 36.000, din 27.000, din 40.000, din 60.000 in din 62.000.

Prevzemnik je plačal te zneske pri prevzemu:

1% drž. prenosnine	Din 2250.—
1% banovinske doklade	» 2250.—
2% pristojbin za izplačano dedščino (od gor. zneskov)	» 5110.—
20% ban. dokl. na izplač. dedšč.	» 1022.—
0.1% pavšal. takse za zap. razpr.	» 225.—
Sodnemu komisariju	» 2910.—
50% poviška za komisarija	» 1455.—

Stroški prevzema torej Din 15.212.—

Dedičem je izplačal » 163.000.—
Na dan prevzema je moral torej plačati Din 163.000.—

Tega zneska seveda nihče ne bi mogel plačati, vsaj ne dedičem.

RAZGLAS

Občni zbor Splošne gradbene gospodarske produktivne zadruge »Naprejš«, r. z. z. o. z. v Celju, je dne 18. junija 1939 sklenil, da se druga razdruži.

Likvidatorja sta: Stojan Franjo, trg. potnik Celje, Zavodna 73 in Vrečer Ivan, zidar, Celje, Prečna ul.

Pozivajo se upniki, da prijavijo svoje terjatve najkasneje v šestih (6) mesecih.

Splošna gradbena, gospodarska produktivna zadruga »Naprejš«, r. z. z. o. z. v Celju v likvidaciji.

Rum
Likerji
Pelinkovec
Cognac
Jajčni konjak
Vermouth vino
Malinovec

JOSIP BAUMAN

veležganjarna, izdelovalnica rum, konjaka, likerjev in sadnih sokov

ŠT. ILJ PRI MARIBORU

Pristna slivovka
Pristni brinjevec
Sadno žganje
Droženka
Vinski kis
Spirit 96 %

Vsi ti izdelki se dobijo v vsaki količini v »točilnici«

gostilne »Wilson« Maribor, Aleksandrova 53

Telefon štev. 24-37 po najnižjih cenah

Prvovrstna stajerska vina lastnega pridelka

JOSIP BENKO

Tovarna mesnih izdelkov in mesnih konzerv
I. jugoslavenska proizvodnja baconov

MURSKA SOBOTA

priporoča svoje priznane najfinejše izdelke in mesne konzerve (šunkove in jerne pastete, hrenovke, šunke, gulaš itd.)

PRODAJALNE:

Maribor, Glavni trg 16
Maribor, Aleksandrova cesta 19
Celje, Glavni trg 8
Celje, Kralja Petra cesta 13
Gornja Radgona

Delavski pravni svetovalec

Rubež mezde (Črna)

Vprašanje: Pri nekem trgovcu imam dolg že od leta 1934. In mi je sedaj trgovec zarubil plačo, ali upravičeno?

Odgovor: Nedvomno ste bili obsojeni na plačilo trgovcu. Na podlagi sodbe je tudi rubež Vaše plače mogoč, ker so sedaj delavske mezde rubljive.

Povišek za nadure (Črna)

Vprašanje: Delam po 16 ur dnevno in ko sem pred kratkim zahteval od delodajalca, da mi plača povišek za nadure, je izjavil, da lahko delam samo po 8 ur na dan, pa da mi bo potem plačal le po din 2.50 na uro. Ali je tako nizka meza dopustna?

Odgovor: Delodajalca lahko tožite na plačilo poviška za nadure. Niste navedli, v kakem podjetju ste zaposleni, radi česar Vam ne moremo povedati, koliko znaša za Vas minimalna meza. Vendar je minimalna meza po banovi odredbi določena za polnoletnega delavca najmanj na din 2.50 na uro in znaša le v nekaterih izjemnih primerih, kar pa menda za Vas ne bo prišlo v poštev, samo po din 2 na uro.

Elektroinštalacijsko podjetje

Sinič Gustav

Maribor, Meljska c. 1. Telefon 28-25

Izvršuje vse vrste inštalacij, popravila solidno in poceni. Tovarniška zaloga lustrir in svetilk. Tovarniške cene. Proračuni in načrti brezplačno. Trgovina elektromateriala.

Ob priliki obiska Mariborskega tedna obiščite tudi tvrdko

Justin Gustinčič

ker bo v Vašem interesu, da boste našli stalno tvrdko, katera razpolaga z vsemi predmeti Vaše uporabe

Vsake vrste cevi, osovine, jermenice, ležaje, kovine, betonsko železo, orodje, poljedelske stroje, tračnice, mlinke, naprave ter vsake vrste železa. Specialna mehanična delavnica, trgovina koles znamk Styria, Dürkopp, Legnano in še drugih znamk. Motorna kolesa »BSA«, angleška pneumatika »Dunlop« ter nadomestni deli. — Automatska bencinska črpalka.

Maribor, Tattenbachova 14

Preizkušen je vsaki kozarec znamke

„REX“

zatorej ga za vkuhanje sadja in sočivja uporabljajte vsaka vzorna gospodinja.

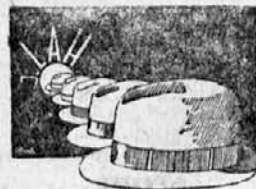
„REX“

kozarci so svetovno znani ter se dobijo v Mariboru le v obeh trgovinah tvrdke

Ivan Kovačič, Maribor

Slovenska ul. 10 - Koroška c. 10
Znižane cene!

Obleke, klobuke, perilo, pletenine itd. v konfekciji

Jakob Lah - Maribor
Glavni trg 2

Vkuhavaj sadje

Nudimo prima kompletne lonce za vkuhanje komad din 120.—. Siemens kozarci za vkuhanje sadja in sočivja. Najboljše kakovosti, zelo poceni, vsakdo si jih lahko nabavi!

Pinter & Lenard, Maribor
Aleksandrova cesta 34

Obiščite

8. MARIBORSKI 8. TEDEN

od 5. do 13. avgusta 1939

Polovična vožnja na železnicah od 1. do 17. avgusta 1939

Velika gospodarska in kulturna revija

Industrija — Trgovina — Obrt — Kmetijstvo — Velika tekstilna razstava — Tujskoprometna razstava — Gostinstvo — Vinska pokušnja — Razstava narodnih vezenin — Narodopisne razstave — Jubilejna gledališka razstava — Skautska razstava — Razstava malih živali — Stevilne specialne razstave — Koncertne in gledališke prireditve — Sportne prireditve — Veselični park na razstavišču itd.

5. do 6. avgusta festival slovenskih narodnih običajev

Obiščite Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji!

Obiščite zeleno Pohorje in sončni Kozjak!

Obiščite vinorodne Slovenske gorice!

Obiščite veseli Maribor in njegovo okolico!

Mariborski teden je najlepša prilika za obisk naše severne meje!

Izborna vina kakor rdeči burgundec, rizling, mozlavec, dišeči traminec in drugo dobite pri

Šenici, „Plzenski dvor“
Maribor, Kneza Kocija ulica 5
(Tattenbachova ulica)

„Kdor dobro vince vživa, veselje k srcu vliva“

Srajce

in vse vrste moškega ter ženskega perila najceneje v veliki izbiri v

»Oblačilnici«

Maribor, Glavni trg 11

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodono deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebnišnih in doti.

Zavaruje za pogrebno zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000.— in

za doto mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000.— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEŽNO POJASNILA

Prava blagodat za delavce je:

ločilnica

P. Matkovič

v Celju, Gosposka ulica štev. 3
Shajališče delavcev

Kis za vlaganje

Izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov ter žganjarna.

JAKOB PERHAVEC

Maribor, Gosposka ulica št. 9 — Telefon št. 25-80

Špirit za vlaganje

Vedno v zalogi: Rum, konjak, slivovka itd.

Na debelo! Na drobno!